

MIJN GROTE SCHULD

Laurens Ham *Mijn grote schuld*

GEDICHTEN

WERELDBIBLIOTHEEK · AMSTERDAM

© Omslagillustratie Charlotte Peys
Grafische vormgeving Joost van de Woestijne

© Laurens Ham 2017
en Uitgeverij Wereldbibliotheek, Amsterdam
Alle rechten voorbehouden

NUR 306
ISBN 978 90 284 2712 9

www.wereldbibliotheek.nl

INHOUD

<i>Mijn grote schuld</i>	7
EUR	17
Wee	29
<i>De legenden worden herschreven</i>	37
<i>Tuig, of de autonome mensmachine</i>	45
<i>Utopië</i>	51
<i>Aantekeningen</i>	63

All you've got to do is decide to go and the hardest part is over.
So go!

– Tony Wheeler, *Lonely Planet philosophy*

Vergeldt hen, juicht hen toe, strooit lauwren voor hen heen,
En rekent d'uitslag niet, maar telt het doel alleen.

– Hendrik Tollens, *De overwintering der Hollanders op Nova Zembla*

Mijn grote schuld

mijn grote schuld triomfeert
op de rondvaartboot
mijn grote schuld laat het breed hangen
over de rand van zijn safaribroek
hij heeft de verreijkker witheet in de ene
canon spanklaar in de andere greep
wil een bordercollie
gloeiend bij zijn flank

viewmaster klikt en decor verschuift

de tune stelt hem verdomd weinig
gerust overuren draaien de rookmachines
mijn grote schuld prevelt slikt repeteert
het tv5-frans het bbc-engels
en het spaans van de werkster uit venezuela
hij moet haar smeken peperen
tot ze aandrift krijgt
en de voelsprietten van haar verweer
uitharden tot een gewei

dat vies vertrouwde plaatje

zie mijn grote schuld vloeiend
polyglot steigers bespelen
met zijn pianovingers

er valt een economie om
traag wie zich niet opvangt
belandt evenzeer op zijn muil
aan de overkant het besteigerde gebouw
opgehangen aan een eindeloos gebruikte
reclamefotohals

het oog van mijn grote schuld
rust op een dier dat zijn klauwen in die hals zet
en haar sierlijk bladderen laat
hem moet hij hebben

het lokken duurt vier rollen koekjes
tot de avond uit het water klimt
en het kippenvel over zijn rug jaagt

klauw in zweterige hand
noemt hij hem aapjelijf

nasynchronisatie
van de werkster uit venezuela
komt over de gortdroge schuldige lippen

ze hebben zich bijna geperfectioneerd
en gestulpt over de randen van zijn landen
tot ze een wereldrijk omvatten
waar de rondvaartboot maar aanmeert

toch duizelt het hem
bij de gedachte aan
een familieweekend van paul van ostaijen
zijn verziende blik hoog boven het volk
de wereld was in zijn knedende handen

en wat heeft mijn grote schuld
behalve onbaatzuchtige tweedehandse
aapjesliefde

leer levensecht koloniseren
met safarilego
de linkerhand weet niet
wat de rechterhand begrenst

beperkingen bestaan slechts in het hoofd
doceert mijn grote schuld
met ieder accent een klap
tegen de apenkop bedwingend
de burger is een mondiale
nationalist geworden
en zijn strot
vuurt zijn bevelen
zet de zaag een tandje hoger
aan de stam

als het aan aapjelijef lag
de burger in de pan
van zijn kolonie

mijn grote schulds verbod blijft steken
in de wansmaak die zijn mond
nooit meer wegspoelen zal

door mijn grote schuld
flakkert de waakvlam van
de nimmer verslappende spaarzaamheid

willen de dieren behagen
mijn grote schuld zal ze niet aaien
maar zijn hand blijft strooien
binnen bereik van de groothoeklens
zien we de dieren net voldoende schrokken
om zin te houden in elkaar

buiten beeld moet de napalm
het laadruim verlaten hebben
met de stammen naakt
biedt het bos aan zijn bewoners
geen beschutting meer

een boszoom legt hun ogen vast
vrieskou in de blik

zoals mijn grote schuld
nog altijd op een floppy klikt om op te slaan
zo anachronistisch is zijn brein
kaartenbak met schedelmaten
past nieuwe informatie
alfabetisch in

na daguerreotypie klaagt hij
werd het allemaal minder
zijn ogen verdragen geen kleur

hoe vaak het hoofdbureau ook retoucheert
hoe vaak mijn grote schuld excuses broemt
het zal aapjelief niet baten
hoe vaak men ook zijn ketting poetst
zijn hals blijft dun en kaal

zijn tong zoekt
naar de juiste klank

blijft
een afdruk van de gouden mond
een lelijk ding

weet dan dat het vlees zojuist nog
om jonge botten spande
de beet doet verslag
van dat leven

bekroont en viert
een gretige gezondheid

de barbecue de troon
waarop we de dieren hijsen

aapjelijf is mannetje van scherven in de mond
aapjelijf is prik in hoornvlies overkook van hersenpan
aapjelijf is mannetje van scherven in de mond
aapjelijf is stuit en spuit en sleutelbeen en pilletje

aapjelijf proeft staal van bloed en bodem in de mond
hij is de beroerdste niet
komt weer uit zijn hoek tevoorschijn

aapjelijf is
hamertik en
hersenpan en
strottehoofd en
sleutelbeen en
kniegewricht
gehemelte en
elleboog en
ellepijp en
zwellichaam en
billenprik en

scherven in de mond
scherven in de mond
aapjelijf proest zich de tyfus
kom maar uit je hoek tevoorschijn
scherven in de mond
scherven in de mond
aapjelijf is mannetje van scherven in de mond

EUR

Langzaam terugkruipen. Op rupsbanden.
Langzaam je broek laten zakken en de wereld
een stok geven om mee te slaan.

Genietende ogen niet te vroeg sluiten. Krom je
vingers er maar omheen. Draai hoofd, draai been.
De meesten willen te vroeg los. Span je wil je.

In de bandensporen rust een lichaam
door dieren bepikt. Wil je soms niet groot worden,
wil je de kleine lijven het alleenrecht geven,

wil je de kabels niet knappen horen. Nu
de wereld doodstil ligt te wachten, zien we
de tank over het kleine wiegende lijf gaan, keer op keer.

Beparelde boulevard. Looddruppels glijden
spiegelglad langs snelwegen. Watertanden blikkeren.

Fonteinën richten hun fallus op afwezige omstanders.
Speels glimlachje, spiegeltronie:

steeds opnieuw komt het mes geen hindernis tegen,
ras voelt de huid ruw van het scheren.

Het hoofd van redenaar blijft woorden produceren,
maar onderweg blijken ze opgelost.

Niets mag de woorden in de weg staan, hoor je dat.
Daarom plaveien we ruïnes ter plekke. Lekker vuig op de longen.

Diep in, diep in. Meters strekken zich maagdelijk
uit, laten hun tanden zien. De beukende kankerploert

werpt schaduwen op van cipressen, koevoeten die zebrapaden
openwrikken. Na oogknipperen is de zebra platgewalst

tot swingend asfalt. Redenaar met een lapje
rauw vlees likt zich de lippen.